

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนจากสามี การสนับสนุนจากครอบครัว และปัจจัยส่วนบุคคลบางประการที่มีอิทธิพลต่อการดำรงบทบาทมารดาวัยรุ่นในกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจงจาก มารดาที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี ที่นำบุตรมารับวัคซีนอายุ 4 เดือน – 1 ปี ณ แผนกผู้ป่วยนอก งานกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 120 คน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มกราคม พ.ศ. 2552 ถึงเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2552 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอด้วยตารางประกอบการบรรยายดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของมารดาวัยรุ่นและครอบครัว

ส่วนที่ 2 คะแนนการสนับสนุนจากสามี การสนับสนุนจากครอบครัว และการดำรงบทบาทมารดา

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากสามี การสนับสนุนจากครอบครัว และปัจจัยส่วนบุคคลบางประการได้แก่รายได้ครอบครัว/ เดือน ลักษณะครอบครัว และประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กอ่อน กับการดำรงบทบาทมารดาวัยรุ่น

ส่วนที่ 4 อิทธิพลของการสนับสนุนจากสามี การสนับสนุนจากครอบครัวและปัจจัยส่วนบุคคลบางประการได้แก่รายได้ครอบครัว/ เดือน ลักษณะครอบครัว และประสบการณ์เลี้ยงดูเด็กอ่อน ที่มีต่อการดำรงบทบาทมารดาวัยรุ่น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของมารดาวัยรุ่นและครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างอายุเฉลี่ย 16.76 ปี (S.D. = 1.68, range = 14 - 18) สามีอายุเฉลี่ย 22.38 ปี (S.D. = 4.70, range = 17-40) บุตรเป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.8 เพศชาย ร้อยละ 49.2 บุตรอายุเฉลี่ย 6.89 เดือน (S.D. = 1.99, range = 4-12) มารดาจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 54.2 สามีจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือ ปวช. ร้อยละ 61.7 มารดาไม่ได้ประกอบอาชีพหรือ/ แม่บ้าน ร้อยละ 53.3 สามีประกอบอาชีพรับจ้างอื่น ๆ ร้อยละ 42.5 รองลงมาอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 22.5 รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 5,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 56.6 ส่วนมากเป็นครอบครัวขยาย (ร้อยละ 83.3) และไม่เคยมีประสบการณ์เลี้ยงดูเด็กอ่อนมาก่อน (ร้อยละ 85.2) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและครอบครัว

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อายุมารดา (ปี)		
M = 16.76 S.D. = 1.68 rang = 14 – 18		
อายุสามี(ปี)		
M = 22.38 S.D. = 4.70 rang = 17 – 40		
เพศของบุตร		
หญิง	61	50.8
ชาย	59	49.2
อายุของบุตร(เดือน)		
M = 6.89 S.D. = 1.99 rang = 4 – 12		
ระดับการศึกษาของมารดา		
ประถมศึกษา	65	54.2
มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	52	43.3
ปวส. หรือ อุดมศึกษา	2	1.7
ไม่ได้การศึกษา	1	0.8
ระดับการศึกษาของสามี		
มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	74	61.7
ประถมศึกษา	33	27.5
ปวส. หรือ อุดมศึกษา	12	10.0
ไม่ได้ศึกษา	1	0.8
อาชีพของมารดา		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ/ แม่บ้าน	64	53.3
รับจ้างอื่น ๆ	19	15.8
ค้าขาย/ ทำธุรกิจส่วนตัว	12	10.0
เกษตรกรรม	9	7.5

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	0	0.0
อื่น ๆ	1	0.8
อาชีพสามัญ		
รับจ้างอื่น ๆ	51	42.5
เกษตรกรกรรม	27	22.5
ลูกจ้างบริษัท	20	16.7
ค้าขาย/ ทำธุรกิจส่วนตัว	19	15.8
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	1	0.8
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1	0.8
อื่น ๆ	1	0.8
รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน		
< 5,000 บาท	38	31.7
5,000 - 10,000 บาท	68	56.6
10,000 บาท ขึ้นไป	14	11.7
ลักษณะครอบครัว		
ครอบครัวขยาย	100	83.3
ครอบครัวเดี่ยว	20	16.7
ประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กก่อน		
ไม่เคย	99	82.5
เคย	21	17.5

ส่วนที่ 2 คะแนนการสนับสนุนจากสามี การสนับสนุนจากครอบครัว และการดำรง บทบาทมารดา

กลุ่มตัวอย่างมีการสนับสนุนจากสามีโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 56.33 (S.D. = 9.24, rang = 21-75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าคะแนนอยู่ในระดับดีทุกด้าน โดยคะแนนเฉลี่ยการสนับสนุนด้านอารมณ์เท่ากับ 19.68 (S.D. = 3.14, rang = 8-25) การสนับสนุนด้านวัตถุเท่ากับ 18.70 (S.D. = 3.31, rang = 7-25) และการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารเท่ากับ 17.94

(S.D. = 3.75, rang =5-25)

การสนับสนุนจากครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 61.99 (S.D. = 7.37, rang =30-81) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าคะแนนอยู่ในระดับดีทุกด้าน โดยคะแนนเฉลี่ยการสนับสนุนด้านอารมณ์เท่ากับ 20.81 (S.D. = 2.59, rang = 11-25) การสนับสนุนด้านวัตถุเท่ากับ 20.52 (S.D. = 3.31, rang = 6-25) และการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารเท่ากับ 20.67 (S.D. = 2.75, rang =11-25)

การดำรงบทบาทมารดาโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 204.72 (S.D. = 16.13, rang =171-250) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าคะแนนอยู่ในระดับดี โดยด้านความสามารถในการปฏิบัติพฤติกรรมการเป็นมารดามีคะแนนสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 131.77 (S.D. = 10.64, rang =108-160) ด้านความพึงพอใจในบทบาทมารดาเท่ากับ 33.39 (S.D. = 4.46, rang =26-27) และด้านความผูกพันกับบุตรเท่ากับ 39.56 (S.D. = 4.19, rang =24-45) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของการสนับสนุนจากสามี การสนับสนุนจากสังคม และการดำรงบทบาทมารดา

ตัวแปร	M	S.D.	rang
การสนับสนุนจากสามี			
โดยรวม	56.33	9.24	21 - 75
- ด้านอารมณ์	19.68	3.14	8 - 25
- ด้านวัตถุ	18.70	3.31	7 - 25
- ด้านข้อมูลข่าวสาร	17.94	3.75	5 - 25
การสนับสนุนจากครอบครัว			
โดยรวม	61.99	7.37	30 - 81
- ด้านอารมณ์	20.81	2.59	11 - 25
- ด้านวัตถุ	20.52	3.31	6 - 25
- ด้านข้อมูลข่าวสาร	20.67	2.75	11 - 25

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปร	M	S.D.	rang
การดำรงบทบาทมารดา			
โดยรวม	204.72	16.13	171-250
- ความสามารถในการปฏิบัติพฤติกรรมการเป็นมารดา	131.77	10.64	108-160
- ความพึงพอใจในบทบาทมารดา	33.39	4.46	26-27
- ความผูกพันกับบุตร	39.56	4.19	24-45

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากสามี การสนับสนุนจากครอบครัว และปัจจัยส่วนบุคคลบางประการ ได้แก่ รายได้ครอบครัว/ เดือน ลักษณะครอบครัว และประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กอ่อน ที่มีต่อการดำรงบทบาทมารดาวัยรุ่น

วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

การสนับสนุนจากสามีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำรงบทบาทมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.20, p<.05$) และประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กอ่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำรงบทบาทมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.17, p<.05$) หมายความว่า ถ้ามารดาวัยรุ่นได้รับการสนับสนุนที่ดีจากสามีและมีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กอ่อนจะช่วยทำให้มารดาวัยรุ่นสามารถดำรงบทบาทมารดาได้ดี ส่วนการสนับสนุนจากครอบครัว รายได้ครอบครัว /เดือน และลักษณะครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการดำรงบทบาทมารดาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ระหว่างการสนับสนุนจากสามี การสนับสนุนจากครอบครัว และปัจจัยส่วนบุคคลบางประการกับการดำรงบทบาทมารดาวัยรุ่น

ตัวแปร	การดำรงบทบาทมารดาวัยรุ่น (r)	p - value
การสนับสนุนจากสามี	.20	.01*
การสนับสนุนจากครอบครัว	-.01	.94
รายได้ครอบครัว/เดือน	.10	.29
ลักษณะครอบครัว	-.15	.11
ประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กก่อน	.17	.03*

* $p < .05$

ส่วนที่ 4 อิทธิพลของการสนับสนุนจากสามี การสนับสนุนจากครอบครัวและปัจจัยส่วนบุคคลบางประการ ได้แก่ รายได้ครอบครัว/ เดือน ลักษณะครอบครัว และประสบการณ์เลี้ยงดูเด็กก่อน ที่มีต่อการดำรงบทบาทมารดาวัยรุ่น

วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) นำเสนอผลดังนี้
การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น

1. ตัวแปรทั้งหมดเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Variables) ที่วัดระดับ Interval หรือ Ratio และตัวแปรต้นที่มีค่าไม่ต่อเนื่อง คือ ลักษณะครอบครัว ต้องแปลงเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ที่มีค่าเป็น 0 และ 1 โดยให้ครอบครัวเดี่ยว = 0, ครอบครัวขยาย = 1 และประสบการณ์เลี้ยงดูเด็กก่อนกำหนดให้ เลข = 1, ไม่เคย = 0

2. ตัวแปรทุกตัวมีการแจกแจงเป็นปกติหรือใกล้เคียงโดยผลทดสอบค่าแจกแจงด้วยค่า Fisher Skewness Coefficient อยู่ในช่วง ± 1.96 ซึ่งตัวแปรทั้งหมดมีการกระจายตัวแบบปกติ

3. ทดสอบ Multicollinearity ไม่มี Multicollinearity โดยดูจากค่า Collinearity Statistic คือค่า Tolerance ไม่เข้าใกล้ 0 และค่า IVF ไม่สูง ดังนั้นแสดงว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง

4. ทดสอบ Autocorrelation โดยดูจากค่า Durbin - Watson ซึ่งค่าปกติ (ไม่มี Autocorrelation) จะอยู่ในช่วง 1.5 - 2.5 สำหรับการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้ค่า Durbin - Watson เท่ากับ 1.5

5. ทดสอบ Homoscedasticity มี Homoscedasticity โดยดูจากการลากเส้นผ่านศูนย์กลาง ซึ่งมีการกระจายของจุด มีความห่างจากเส้นตรงอย่างสมมาตร

ตัวทำนายทั้ง 5 ตัวคือ การสนับสนุนจากสามี การสนับสนุนจากครอบครัว รายได้ ลักษณะครอบครัว และประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กก่อน ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ Full Model พบว่า ทั้ง 5 ตัวทำนายสามารถร่วมกันทำนายการดำรงบทบาทการเป็นมารดาได้ร้อยละ 11.1 โดยมีการสนับสนุนจากสามี ($\beta = .314, p < .01$) และประสบการณ์การดูแลเด็กก่อน ($\beta = .181, p < .05$) เป็นตัวทำนายที่นัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ Full Model ในการทำนายการดำรงบทบาทมารดา

ตัวแปร	B	Beta	t
การสนับสนุนจากสามี	.548	.314	2.856**
การสนับสนุนจากครอบครัว	-.327	-.149	-1.338
รายได้	.000	-.026	-.264
ลักษณะครอบครัว	-5.380	-.125	-1.273
ประสบการณ์เลี้ยงดูเด็กก่อน	7.660	.181	1.997*
Constant	198.157		
F, 114	2.856*		
R ²	.111		
Adjust R ²	.072		

* $p < .05$, ** $p < .01$

เนื่องจากตัวทำนายทั้ง 5 ตัวคือการสนับสนุนจากสามี การสนับสนุนจากครอบครัว รายได้ ลักษณะครอบครัว และประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กก่อน มีเพียง 2 ตัวทำนายเท่านั้นที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ดังนั้นจึงทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิเคราะห์พบว่า การสนับสนุนจากสามี และประสบการณ์เลี้ยงดูเด็กก่อนสามารถร่วมกันทำนายการดำรงบทบาทมารดาได้ร้อยละ 6.3 หมายความว่า ถ้ามารดาวัยรุ่นได้รับการสนับสนุนจากสามี และมีประสบการณ์ดูแลเด็กก่อน มารดาวัยรุ่นจะสามารถดำรงบทบาทมารดาได้ร้อยละ 6.3 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการทำนายการดำรงบทบาทมารดา

ตัวแปร	B	Beta	R ²	Adjust R ²	t
การสนับสนุนจากสามี	.390	.223	.041	.033	2.502*
ประสบการณ์เลี้ยงดูเด็ก อ่อน	8.198	.194	.037	.063	2.172*
Constant	181.328				
F _{2, 117}	4.977**				

*p < .05, **p < .01